

Møte onsdag den 30. november kl. 10President: *C a r l I . H a g e n*

D a g s o r d e n (nr. 18):

1. Spørretime
– muntlig spørretime
2. Referat

S a k n r . 1

Spørretime– *muntlig spørretime*

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende regjeringsmedlemmer vil møte til muntlig spørretime:

- utenriksminister Jonas Gahr Støre
- statsråd Terje Riis-Johansen
- statsråd Helga Pedersen

De annonserte regjeringsmedlemmene er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes reise seg.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Morten Høglund.

Morten Høglund (FrP) [10:02:20]: Jeg vil få stille et spørsmål til utenriksministeren.

Regjeringen vil sende jagerfly til ISAF-styrken i Afghanistan, men SV sier i en uttalelse fra sitt landsstyremøte at disse flyene under ingen omstendigheter kan hjelpe amerikanere på «Enduring Freedom»-oppdrag. Bakgrunnen for både «Enduring Freedom» og ISAFs tilstedeværelse var det tragiske angrepet på USA 11. september 2001. Verdenssamfunnet har akseptert og støttet de aksjoner som pågår, Norge støtter den krigføring som skjer. Men et av regjeringspartiene mener at all hjelp til amerikanere i Afghanistan er uforenlig med norsk politikk. Det verste man kan gjøre i Afghanistan, er å hjelpe amerikanere med å fjerne gjenværende Taliban- og Al Qaida-styrker, skal vi tro Regjeringens nest største parti, SV. Er det ikke heller slik at det å spille på lag med USA i Afghanistan er det beste vi kan gjøre for å få en fredelig utvikling i landet? Situasjonen i Afghanistan er ikke alltid forutsigbar. Vi kan ikke ta høyde for enhver krise. Ting kan skje. Og skulle en krise oppstå, er det da slik å forstå at vår viktigste allierte, USA, ikke kan forvente norsk støtte og hjelp fra bl.a. de jagerfly som skal sendes ut? Eller vil utenriksministeren berolige oss med at hva SVs landsstyremøte måtte mene om hjelp til USA i Afghanistan, spiller overhodet ingen rolle?

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [10:03:54]: Jeg kan bekrefte at Regjeringen står samlet bak det vedtak som jeg redegjorde for i Stortinget tidligere i november, om deltakelse i ISAF, og om forsendelse av tre–fire F-16-fly. Disse flyene er avgjørende for sikkerheten til våre tropper i Afghanistan. Dette redegjorde forsvarssjefen for

litt mer i detalj i et foredrag tidligere i uka. Flyene skal inn for å styrke ISAFs sikkerhet.

Så foreligger det en avtale mellom OEF, Operation Enduring Freedom, og ISAF om muligheter for gjensidig støtte i nødstilfeller. Det er også en del av det vedtaket Regjeringen har fattet, at det er en åpning for det. Det er grunn til å tro at dette handler om unntakstilfeller. Det handler jo ikke da om støtte til USA, men det handler om støtte til styrkene som er i Operation Enduring Freedom. De kommer fra flere land, og det kan handle om støtte andre veien også.

Det er Regjeringens linje. Den er kommunisert til våre allierte og partnere, og det er den linjen en samlet regjering med støtte fra Stortinget kommer til å følge i det halvåret vi nå går inn i.

Morten Høglund (FrP) [10:05:08]: Jeg vil få takke utenriksministeren for svaret, at han bekrefter den linjen som ligger fast. Uansett hva slags realisme det er i de synspunkter som kommer fra SV i denne sak, er det ikke slik at dette er problematisk for utenriksministeren og norsk utenrikspolitikk, at man får utydelige signaler og nærmest en forvirring om viktige punkter i norsk utenrikspolitikk, og ikke minst i forholdet til USA? Vi er avhengige av USA i mange sammenhenger, ikke minst i en felles innsats i nordområdene i årene fremover. Er det ikke da viktig at vi står samlet og unngår denne usikkerhet som her har oppstått?

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [10:05:54]: Jeg vil si det slik at i et demokrati, der mange parter skal høres, og i regjeringer hvor mange partier deltar – det har vi erfaring med både når det gjelder denne regjering og den forrige – vil det være ulike syn, og det vil være kanaler for ulike vurderinger som kommer fra de partiene. Så er det en regjeringens oppgave å samle seg om et standpunkt, ha det godt forankret i Stortinget og godt forankret hos våre allierte og venner. Det første har vi fått en bekreftelse på her i denne sal tidligere i måneden. Regjeringens linje er klar, Stortingets støtte er tydelig. Når det gjelder det siste, har jeg selv vært rundt hos våre ledende allierte og i NATO og FN og formidlet det synet. Det er også tydelig og klart. At vi så har en levende debatt rundt disse spørsmålene, synes jeg ikke bare er naturlig, men også ønskelig og positivt for demokratisk debatt om utenriks- og sikkerhetspolitikk.

Presidenten: Det blir fire oppfølgingsspørsmål – først Jan Petersen.

Jan Petersen (H) [10:06:55]: Oppfølgingsspørsmålet går også til utenriksministeren. Han har nå bekreftet at SVs regjeringsmedlemmer mener én ting når de sitter i SVs sentralstyre, og noe annet når de sitter i Regjeringen. Det er greit å få det bekreftet.

Men SV har jo nådd frem med sitt standpunkt når det gjelder norsk deltakelse i «Enduring Freedom», og det er noe Regjeringen har bestrebet seg på å unngå å begrunne.

Denne resolusjonen det nå snakkes om, er meget tydelig i sin begrunnelse på to punkter.

Det er helt åpenbart at det er et problem for SV at «Enduring Freedom» ledes av amerikanerne. Deler utenriksministeren den oppfatning at det er et problem?

Det andre problemet er at «Enduring Freedom» ikke sitter passivt og venter på at terroristene skal slå til, men er aktive. Spørsmålet er om det er denne aktiviteten som er grunnen til at Regjeringen ikke vil være med i «Enduring Freedom».

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [10:07:55]: Det er ikke uvanlig at partier mener én ting i partiet og én ting i regjeringen. Det tror jeg tidligere regjeringer bestående av flere partier også har erfart. En regjering skal finne et samlet standpunkt for de partiene som deltar. Det gjelder også denne regjeringen, og den har klart det på en tilfredsstillende måte.

Det er ikke et problem at operasjonen «Enduring Freedom» ledes av USA i en koalisjon av villige, og jeg har sagt i denne sal at det heller ikke er noen tvil om at den har et mandat til å gjøre det den gjør. Jeg har redegjort – jeg kan godt gjenta det – for Regjeringens holdning om at når vi samler våre styrker i ISAF, har det sammenheng med to forhold. Det ene er nettopp dette med samling. Vi konsentrerer satsingen vår til ISAF, som er en NATO-ledet struktur, hvor vi sitter inne på styringssiden. Det gjør man ikke i en koalisjon av villige. Det andre er at i et framtidsperspektiv ser jeg at operasjonen «Enduring Freedom» har et mindre klart langsiktig perspektiv enn det ISAF har, som er forankret i NATO, hvor jeg skal være med i utenriksministermøtet til uken og diskutere ramme- ne for denne operasjonen. Det er et sted hvor det er mer naturlig for Norge å konsentrere virksomheten sin.

Presidenten: Jon Lilletun – til oppfølgingsspørsmål.

Jon Lilletun (KrF) [10:09:12]: Utenriksministeren seier det ikkje er noko problem at partia meiner forskjellig i sine organ og så vert samde om eit standpunkt. Men det vert jo endå vanskelegare når Regjeringa no kan oppfatast som eit seminar. Det er i dag eit stort oppslag i Dagsavisen om tenestedirektivet, om at Kristin Halvorsen, finansministeren, og Åslaug Haga som kommunalminister har sagt at det er svært sannsynleg at ein her vil leggje ned veto. Så seier Bjarne Håkon Hanssen, den ansvarlege ministeren, at i dag er det ikkje nødvendig. Ein treng nesten ikkje endre norsk lov, for dette er godt i samsvar med slik norsk lov er i dag. Her er det altså heilt forskjellige standpunkt, og det ligg også innanfor utanriksministerens ansvarsområde. Er utanriksministeren tilfreds med at Regjeringa i denne saka faktisk kan framstå som eit seminar? Kristeleg Folkeparti er òg imot sosial dumping, og vi gjev full støtte til Regjeringa i kampen mot sosial dumping, men det er ikkje bra ute i verda at den norske regjeringa ser ut som eit offentleg seminar.

Presidenten: Presidenten vil for ordens skyld minne om at oppfølgingsspørsmålet skal følge opp hovedspør-

målet. Om hovedspørsmålet dreide seg om indre uenighet mellom regjeringspartier eller om situasjonen i Afghanistan, kan være noe uklart, så presidenten tillot at spørsmålet ble ferdigstilt.

Jon Lilletun (KrF) [10:10:32]: Takk, president.

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [10:10:34]: Jeg vil først være varsom med å snakke nedsettende om begrepet «seminar». Et seminar kan ofte være nyttig for å komme fram til et felles syn. Det tror jeg tidligere regjeringer også har hatt glede av.

Når det gjelder de synspunktene som statsrådene Haga og Halvorsen framførte, oppfatter jeg dem som å være en ganske presis gjengivelse av Soria Moria-erklæringen, om at Norge vil ha vanskelig for å godta et tjenestedirektiv som fører til sosial dumping. Det er en holdning jeg selvfølgelig deler. I en sak som ennå ikke er kommet til sin slutt i EU – man er nemlig bare midtveis i prosessen – tror jeg det er nyttig at et EØS-land gir en tydelig melding om noen verdier, siden dette landet også skal implementere det.

Det Bjarne Håkon Hanssen uttalte seg om, var at etter det han hadde fått av informasjon fra jurister, ville det eksisterende direktivet slik det nå står, ikke føre til endring av norsk lovverk. Det er for tidlig å si at det ender slik, fordi vi er i en prosess hvor Indre Marked-komiteen i Europaparlamentet har stemt, men så skal det fortsette. Det er 1 500 endringsforslag til, og det skal fortsette noen runder til før vi kan konkludere.

Presidenten: Odd Einar Dørum – til oppfølgingsspørsmål.

Odd Einar Dørum (V) [10:11:45]: Jeg noterer med tilfredshet at utenriksministerens og Regjeringens lojalitet er fullt ut til stede overfor de norske soldatene på bakken i Afghanistan og ikke overfor SV-ere på plenen utenfor Stortinget.

Det jeg vil spørre om, er om ikke utenriksministeren ser det noe problematisk, basert på den henvisning han gjorde til den gjensidige avtalen mellom ISAF og «Enduring Freedom», som virker operativt fornuftig, at man nærmest kan etterlate et inntrykk av at soldaters liv har en slags gradert verdi. Hvis du kunne risikere å være amerikaner, er du mindre beskyttet, ifølge SV-logikken, enn hvis du er norsk soldat. Men nettopp den avtalen som utenriksministeren viser til, handler om at dersom en er soldat i folkerettslig oppdrag for å bygge sivilisasjon og demokrati i et land, skal en beskyttes. En skal vite at folkeretten følger en. Mitt spørsmål er: Greit med seminar, greit med plen, men det må jo være problematisk å ha et gradert syn på dem som skal forsvare folkeretten og demokratiet i et land?

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [10:12:47]: Jeg vil ta avstand fra at man kan si at noen har gitt uttrykk for et gradert syn. Det som er linjen med disse F-16-flyene, er at de skal forsvare ISAF, ta vare på våre soldaters sikker-

het som en del av et kollektivt ansvar. Nederlendere og belgiere har gjort det til nå, og Norge skal inn og gjøre det noen måneder til neste år. Så ligger det som en del av avtalen at i nødstilfeller kan disse flyene eller ISAF-personell for øvrig assistere personell i nød på den andre siden. Meg bekjent – det kan hende det ikke er tilfellet – har ikke det inntruffet til nå, men det kan inntreffe i dette krevende, vanskelige landet å jobbe i, også vice versa. Det er Regjeringens holdning. Det har jeg redegjort for i Stortinget. Det står en samlet regjering bak, og det er bare det jeg kan gjenta her i dag.

Presidenten: Per Ove Width – til siste oppfølgings-spørsmål.

Per Ove Width (FrP) [10:13:38]: I en debatt for noen dager siden opplyste forsvarsministeren at de norske jagerflyene som skal sendes til Afghanistan, nå er utstyrt slik at de uten begrensninger kan føre en luft til bakkekrig, i motsetning til det flyene var for kort tid siden, da de ikke kunne det og heller ikke fly om natten. I hvilken grad er det i tilfelle lagt begrensninger på de norske jagerflyerne i Afghanistan?

Nå er det opplyst fra utenriksministeren, og det synes jeg er tilfredsstillende, at de skal kunne støtte «Enduring Freedom»-styrker uten begrensninger, slik jeg forstår det, men er det i tilfelle lagt noen begrensninger, og hvilke begrensninger har flyerne? Hvem skal ta avgjørelsen i en gitt situasjon?

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [10:14:31]: Jeg kan bekrefte det forsvarsministeren sa om at disse flyene er vel utstyrt for den operasjonen de skal inn i. For øvrig er det slik at flyene vil gå inn i en NATO-kommando. Norge har stabsoffiserer i ISAFs kommandostruktur, og de vil sikre seg at disse flyene ikke påtar seg oppdrag som går utover ISAFs mandat. Der har vi altså en operasjonsplan for NATOs Afghanistan-operasjon som slår fast at NATO kun kan bistå Operation Enduring Freedom i nødsfall, og videre at en eventuell norsk deltakelse vil skje innenfor rammen av European Participating Air Forces, der Norge samarbeider med andre NATO-land. Der er man altså gitt de fullmaktene som offiserene i felten trenger for å kunne treffe de vedtak som er nødvendige for nettopp å assistere egne og andre soldater i nødstilfelle. De operative konklusjonene av det må de fagmilitære ta på bakken. Det kan ikke jeg ta i denne salen.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Petter Løvik (H) [10:15:45]: Eg vil gjerne stille eit spørsmål til fiskeri- og kystministeren.

Eg vil begynne med å gi ros til statsråden for at ho har rydda opp i ein del av dei mange tinga i den raud-grøne erklæringa som har skapt ein del tvil langs kysten, og spesielt når det gjeld å halde fast på fordelinga mellom dei ulike flåtegruppene, altså mellom kyst- og havflåten. Men det står framleis ein del igjen før vi kan seie at rammevilkåra for fiskeria er langsiktige og gode.

President, har eg berre 20 sekund igjen?

Presidenten: Ja.

Petter Løvik (H) [10:16:26]: Då vil eg stille spørsmålet: Den distriktskvoteordninga som ein no vil innføre, er ikkje den ordninga ein fare for den totale lønsemda i norsk fiskeri? Vil ikkje dette føre til at ein rett og slett får ei fordeling på anlegg som ikkje er i samsvar med kva som er god lønsemd?

Statsråd Helga Pedersen [10:16:58]: Lønnsomhet i flåteleddet er svært viktig, men det er også veldig viktig å sikre lønnsomhet på landsiden. En del landanlegg og en del distrikt har slitt med å få råstofflandinger til sin virksomhet. Distriktskvoteordningen er ment å skulle bøte på det.

Når vi skal innføre distriktskvoteordninger, legges det til grunn at man skal likebehandle fartøy fra hele landet, så jeg kan ikke se at dette skal gi noen negative konsekvenser for lønnsomheten i flåteleddet.

Det er også slik at når vi innfører denne ordningen, så skal vi gå forsiktig til verks. Vi skal ikke ta ut de 10 pst. som Soria Moria-erklæringen legger til grunn at man skal ta ut, med en gang. Vi skal begynne med et mindre kvantum. I den forbindelse skal vi også vurdere hvilke fartøygrupper og hvilke fiskeslag som denne ordningen skal omfatte.

Presidenten: Petter Løvik får litt mer taletid, inntil to minutter, fordi presidenten gjorde en feil ved hovedspørsmålet.

Petter Løvik (H) [10:18:07]: Takk for det, president.

Eg vil takke statsråden for svaret. Det som har vore det heilt gjennomgripande dei siste fire åra i fiskeripolitikken, har vore å få lønsemd både på sjøsida og på landsida. Vi har fått ei lønsemd i fiskerieringa som vi ikkje har sett på veldig mange år, bl.a. i landindustrien, som fiskeriministeren forteneestefullt var oppteken av. Vi har fått ei lønsemd i 2004 for første gong på svært mange år.

Det som vi fryktar, er at når ein no får ei regulering der fylkespolitikarar skal inn og vere med på å bestemme kva anlegg som skal få leveransar, vil vi vere med på å oppretthalde ein overkapasitet også på land, ein overkapasitet som både den noverande og den førre regjeringa, har eg hatt inntrykk av, har vore einige om finst.

Det som er det store spørsmålet, er: Kven er det som skal gi frå seg kvotar? Fiskeriministeren har tidlegare sagt at dette skal vere frivillig. I den grad det ikkje er nokon som frivillig vil gi frå seg kvotar, blir det då ikkje noko av ordninga?

Det neste spørsmålet er: Kva for eit av landanlegga er det som skal tape desse leveransane? For vi skal hugse at dersom vi går til 10 pst., er vi oppe i om lag 1 milliard, altså 1 000 mill. kr i førstehandsverdi. Vi snakkar om ganske store beløp og ganske store moglegheiter for tap om ikkje fiskarane og fiskeriindustrien får ta ut det maksimale når det gjeld pris.

Det vi har sett no, er ein vekst langs kysten både på landsida og på sjøsida, på små bruk og på store bruk, av store båtar og av små båtar, og det vi fryktar, er at denne positive utviklinga no vil stoppe opp. Kven er det som skal tape desse kvotane, og som ikkje skal kunne ta imot desse leveransane som fylkespolitikarane skal fordele?

Statsråd Helga Pedersen [10:20:11]: Jeg er fullstendig enig med representanten Løvik i at vi skal ha lønnsomhet både i flåteleddet og på landsiden. Bedriftsøkonomisk lønnsomhet er et fundament for å sikre framtiden til lokalsamfunnene langs kysten, men vi må også legge et samfunnsperspektiv til grunn for den politikken vi fører.

Det er riktig at det er god lønnsomhet i en del av de landanleggene som er igjen, men det har også vært en konkursbølge langs kysten. En del av årsaken til det er at det er veldig høye råstoffpriser og veldig hard konkurranse om råstoffet. Derfor må vi legge til rette for at det i de mest næringssvake distriktene er ekstra virkemidler for å få råstoff på land.

Så skal vi som sagt ha en gjennomgang av hvilke fartøygrupper og hvilke fiskeslag dette skal omfatte. Vi legger til grunn at dette systemet ikke skal skape tapere, men vinnere.

Så er det også et viktig element i dette at det skal stilles krav om videreføring av de fiskeleveransene som blir omfattet av distriktskvoteordninger, slik at denne fisken ikke går ubearbeidet ut av lokalsamfunn og ut av landet, men at den faktisk skaper arbeidsplasser og lønnsomhet på land.

Presidenten: Presidenten vil tillate fire oppfølgings-spørsmål – først Øyvind Korsberg.

Øyvind Korsberg (FrP) [10:21:52]: Mitt oppfølgings-spørsmål går til fiskeriministeren.

Det første fiskeriministeren gjorde, var å fryse de igangsatte strukturordningene som var helt nødvendige for å redusere overkapasiteten både på sjø og på land. Dette førte selvfølgelig til store protester fra fiskeindustrien. Det var verdier på over 1 milliard kr som fiskeriministeren satte på spill over natta. Heldigvis tok fiskeriministeren til fornuft etter hvert, omgjorde denne frysingen og innførte mer langsiktighet.

Nå har vel alle som er interessert i Soria Moria-erklæringen, lest den. Der står det jo at man skal gjeninnføre en gammeldags og umoderne fiskeripolitikk. Men vil statsråden ha en dialog med næringen før man iverksetter den politikken?

Statsråd Helga Pedersen [10:22:53]: Jeg kan forsikre om at jeg vil ha en dialog med næringen, og det omfatter selvfølgelig både flåteleddet og landindustrien, og også andre som har interesser i den fiskeripolitikken som føres, ikke minst kommuner og fylkeskommuner langs hele kysten.

Soria Moria-erklæringen slår fast at man skal evaluere de strukturtiltakene som er gjennomført i fiskeflåten, satt opp mot målene om å sikre en flåte som bidrar til aktivitet

langs hele kysten, sikre en flåte som er moderne, variert og lønnsom, og sikre fiskeressursene som en felles ressurs. Mens det arbeidet pågår, skal man altså fryse omsetningen av kvote fristilt fra fartøy.

Det er ikke riktig at jeg har gått tilbake på «struktur-frysen», men vi har laget hensiktsmessige overgangsordninger som gjør at vi ivaretar hensynet til dem som har foretatt bindende økonomiske disposisjoner. Jeg er ganske sikker på at resultatet av denne prosessen blir en ny strukturpolitikk som har mye bredere legitimitet enn de gamle strukturordningene hadde.

Presidenten: Jan Sahl – til oppfølgings-spørsmål.

Jan Sahl (KrF) [10:24:07]: Jeg har et oppfølgings-spørsmål til fiskeriministeren.

Evaluering av de strukturtiltak som Stortinget vedtok i forrige periode, var ventet også av Kristelig Folkeparti og planlagt. Men det er forskjell på å evaluere og å skape inntrykk av at en nærmest vil revolusjonere fiskerinæringen.

Knut Arne Høyvik, som er informasjonsansvarlig i Norges Fiskarlag, sier:

«En næring som har så mye usikkerhet i hele virksomheten, skriker på politisk sikkerhet. Dersom politikerne vil gjøre fiskerinæringen en bjørnetjeneste, så skal de spre usikkerhet om det meste.»

Allerede før evalueringsutvalget er satt ned, har fiskeriministeren varslet stopp i salg og kjøp av kvoter, 10 pst. av totalkvoten til distriktskvoter, omfordeling mellom flåtegrupper og avvikling av rederikvoteordninger. Mitt spørsmål er: Hvor lenge skal denne usikkerheten nå vare for fiskerinæringen framover? Er det, slik det er varslet, rundt neste jul vi skal få en sak til Stortinget?

Statsråd Helga Pedersen [10:25:11]: For det første har jeg ikke varslet noen omfordeling mellom flåtegrupper. Tvert imot har jeg sagt at dagens fordeling skal videreføres.

For det andre har jeg ikke stoppet rederikvoteordningen. Rederikvoteordningen er en tidsbegrenset ordning på tre år og har ingen ting med strukturpausen å gjøre. De som var inne på den ordningen, visste at det var en tidsav-grenset ordning på tre år.

Når det gjelder forutsigbarhet, er jeg enig i at det er viktig. I den forbindelse er det arbeidet som strukturutvalget skal gjøre, særdeles viktig. Jeg er sikker på at det arbeidet vil kunne ut i en strukturpolitikk som har bred legitimitet, og dermed vil også holdbarheten i den politikken være lang.

Presidenten: Gunn Berit Gjerde – til oppfølgings-spørsmål.

Gunn Berit Gjerde (V) [10:26:08]: Fiskeriministeren seier ho vil lytte til fiskerinæringa. Ei nesten samla fiskerinæring, alle dei største fiskarorganisasjonane både på fiskarsida og reiararsida, er ikkje samd i den stoppen som fiskeriministeren no har sett i gang i strukturordninga. Det verkar for meg som om fiskeriministeren ikkje lyttar så

veldig godt til næringa. Så første spørsmålet mitt er: Kvi- for gjer ho ikkje det?

Det andre går på distriktskvotar. Når ein skal omfordele distriktskvotar – eg reknar med at det ikkje skal delast ut meir – då er det nokon som får meir, andre får mindre. Kan fiskeriministeren garantere at ikkje vestlandsfiskarane kjem til å tape på distriktskvota?

Statsråd Helga Pedersen [10:26:57]: For det første når det gjelder strukturpausen, registrerer jeg at det er ulike syn på den. Noen er skeptiske, andre er veldig godt fornøyd. Jeg oppfatter det slik at lederen i Norges Fiskarlag har akseptert at dette strukturutvalgsarbeidet skal gjøres, og at det blir strukturpause.

Så har det vært uenighet i forhold til skjæringsdatoen. Der mener jeg at Regjeringen har kommet fram til en god ordning, som ivaretar de hensynene som Fiskarlaget har vært opptatt av å ivareta.

Når det gjelder distriktskvoteordningen, står det i Soria Moria-erklæringen at fartøy fra hele landet skal være likestilte i ordningen. Det tilsier jo også at vestlandsfiskerne vil stille på lik linje med trøndelagsfiskerne og de nordnorske fiskerne.

Presidenten: Ivar Kristiansen – til siste oppfølgings-spørsmål.

Ivar Kristiansen (H) [10:27:53]: Bare fiskeriminis- terens uttalelser her i dag om at hun skal gjennomføre en ny strukturpolitikk, får norsk fiskerinæring til å trekke pusten. Man ønsker å reversere vesentlige deler av norsk fiskeripolitikk. Man skal sende vesentlige deler av politik- ken ut på høring, og man skal ha inn uttalelser fra diverse fylkeskommuner, man skal ha Sametinget inn i bildet, osv. Man åpner for forventninger om at flere og nye aktø- rer skal komme på plass i norsk fiskerinæring.

Økt kvotepress, mindre lønnsomhet osv. kan føre norsk fiskerinæring tilbake til perioden vi hadde i år 2001, med konkurser, pessimisme osv. Nå har vi en historisk mulighet til å fortsette der vi slapp i år, med eksportrekord og en næring som går så det suser. Mitt spørsmål blir: Hvorfor i all verden ønsker fiskeriministeren å reparere noe som fungerer helt utmerket?

Statsråd Helga Pedersen [10:28:58]: Det er særdeles viktig at fiskeripolitikken som Regjeringen fører, har bred legitimitet i befolkningen. Det har ikke fiskeripolitikken de fire siste årene under den forrige regjeringen hatt.

Når vi skal lage en ny strukturpolitikk, er det veldig viktig at vi balanserer ulike hensyn mot hverandre. Ja, vi skal sikre en flåte som er bedriftsøkonomisk lønnsom, som er moderne og variert, men vi skal også sikre at struk- turen i flåten bidrar til aktivitet, bosetting og sysselsetting langs hele kysten, og vi skal bidra til at fiskeressursene fortsatt skal forvaltes som en felles ressurs. Bedriftsøko- nomien er viktig, men vi må også ivareta samfunnsper- spektivene i den fiskeripolitikken som føres.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [10:30:03]: Eg har eit spørsmål til landbruks- og matministeren. I Soria Moria- erklæringa heiter det at målet er å oppretthalda levande landbruk over heile landet, og at utøvarane i landbruket skal sikrast inntektsutvikling på linje med andre grupper. Dette er gode målsetjingar, heilt på linje med det som Kristeleg Folkeparti står for. Men fine programformule- ringar og luftige ønske er likevel ikkje nok. Myndighei- tene sin påverknad skjer først og fremst gjennom budsjett- vedtak og fastsetjing av andre rammevilkår.

I ei pressemelding den 10. november seier Norges Bondelag at regjeringa Stoltenberg sitt budsjettforslag, trass i ein viss auke i jordbruksfrådraget, inneber ein be- tydeleg skatte- og avgiftsauke for landbruket. Bondelaget peikar på at formuesverdien av jordbrukseigedomar vert auka med 25 pst. Det vil påføra næringa mellom 50 og 100 mill. kr i auka utgifter. I tillegg kjem det faktumet at avskrivingsattsane på maskinar vert 20 pst. og ikkje 25 pst., som Samarbeidsregjeringa føreslo. Vidare aukar årsavgifta for traktorar med 30 mill. kr.

Det budsjettet som no er vedteke, betyr altså i praksis ei ikkje ubetydeleg forverring av landbruket sine ramme- vilkår. Her er det vanskeleg å sjå samsvar mellom liv og lære. Spørsmålet mitt vert då: Er dette den nye kursen i landbrukspolitikken? Er det den me ser no?

Statsråd Terje Riis-Johansen [10:31:38]: Når det gjel- der inntektsdannelsen og formuleringene i Soria Moria- erklæringen, vil jeg peke på fire enkeltelementer som i alle fall jeg synes det er viktig å jobbe med framover. Det ene er forhold knyttet til WTO. Det andre er forhold knyt- tet til et lovverk som gjør at vi har et familielandbruk i framtiden som sikrer en variert bruksstruktur i landet. Så mener jeg at satsing på nyskaping, innovasjon og utvik- ling er en forutsetning for økte inntekter i landbruket. I til- legg kommer den generelle inntekts- og skattepolitikken. Det siste er det som representanten Sørfonn er inne på.

Jeg tror det her er behov for å nyansere bildet noe i for- hold til det som ble sagt. Punkt én er at det er en skattere- form som ligger til grunn for de endringene som nå gjø- res, en skattereform som et nesten samlet storting stilte seg bak. Så har Regjeringen foretatt justeringer i skattepo- litikken med ambisjon om å ha en mer rettferdig skattepo- litikk, som fører til en bedre fordeling. Det fører til noen endringer for selvstendig næringsdrivende. For å kom- pensere for det har vi foretatt endringer i inntektsfradra- get, som er et positivt bidrag for landbruksnæringen. I til- legg er det en del endringer i skjermingsrenten, hvor vi går bort fra en femårig renteberegning over til en treårig renteberegning. Over tid har det begrenset effekt i forhold til endringer av skattleggingen. På kort sikt kan effekten være slik som representanten Sørfonn nevnte. På lengre sikt vil det ha mindre betydning.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [10:33:10]: Eg takkar for svaret. Eg må kommentera eit par ting.

For det første: skattereforma. Ja, Stortinget stilte seg bak ho, men det vart gjort ein del endringar i forhold til det som var føreslege frå Samarbeidsregjeringa, bl.a. på

formuesskattside, som heilt klårt slår tungt ut for jordbruket.

Så nemnde òg statsråden WTO som ei viktig sak. Då kan det vera naturleg å nemna denne viktige delen av fastsetjinga av rammevilkåra, for Senterpartiet sin finanspolitiske talsmann, Per Olaf Lundteigen, var nyleg ute i media og kravde at inntektstapet som bøndene måtte få gjennom ei dårleg WTO-avtale, skal kompenseras krone for krone i statleg støtte til landbruksnæringa. Kan statsråden bekrefte at dette vil skje?

Statsråd Terje Riis-Johansen [10:34:04]: Det er åpenbart at hvis en WTO-avtale fører til betydelige endringer av norsk landbrukspolitik, har vi en stor oppgave i forhold til å komme fram til kompenserte tiltak. Nå er situasjonen den i WTO-forhandlingene at ting er relativt uklare. Vi har akkurat fått en situasjon i ministermøtet i Hongkong som tyder på at det kan bli mindre omfattende løsninger der enn hva som var forutsatt tidligere. Jeg synes det er viktig nå å fokusere på innholdet i den avtalen som skal framforhandles, og så får vi rikelig anledning etterpå til å komme tilbake til hvilke kompenserte tiltak som skal benyttes.

Presidenten: Presidenten vil akseptere fire oppfølgings spørsmål – først representanten Hans Frode Kielland Asmyhr.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [10:34:55]: Mitt spørsmål går også til landbruks- og matministeren. Debatten om bondens inntektsutvikling er svært viktig. Men i den norske landbruksdebatten har det klart vært en ensidig fokusering på statlige overføringer. Den norske bonden er næringsdrivende på lik linje med andre næringsdrivende i vårt samfunn, og da er det en faktor som er viktig for inntektsutviklingen; nemlig at man har kontrollen og muligheter til å påvirke egen inntekt og utnytte de muligheter som – i dette tilfellet – landbrukseiendommen har, og at egen dyktighet og pågangsmot skal være et viktig bidrag i inntektsutviklingen. Så ser vi samtidig at norsk landbruk er den mest gjennomregulerte næringen vi har i dette landet. Hva vil statsråden gjøre for at den norske bonden kan arbeide under mindre regulerte forhold?

Statsråd Terje Riis-Johansen [10:36:02]: Jeg mener at problemstillingen er feil. Jeg var selv på et seminar i regi av Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning for noen dager siden, og så tydelig det faktum at inntektene på det enkelte bruk i Norge er helt avhengig av den enkelte gårdbrukers dyktighet. Vi ser inntektsforskjeller her på mange titalls prosent, som følge av hvor dyktig den enkelte bonde er. Så det å framstille norsk landbrukspolitik som et system som ikke legger til rette for eller oppmuntrer til det private initiativ, er feil.

Presidenten: Finn Martin Vallersnes – til oppfølgings spørsmål.

Finn Martin Vallersnes (H) [10:36:44]: WTO-forhandlingene består av mer enn landbruk. Det er også industrivarer, og det er tjenester. Jeg har et oppfølgings spørsmål til utenriksministeren.

En av målsettingene ved forhandlingene er å integrere utviklingslandene bedre i verdenshandelen, bl.a. gjennom tjenesteforhandlingene. Tjenester spiller en avgjørende rolle for at industrien og resten av økonomien skal fungere godt. Kritikken mot GATS-forhandlingene bygger på mange misforståelser. Det dreier seg ikke om å selge ut offentlige tjenester eller om privatisering, heller ikke om retten til å regulere. Etter at Regjeringen har gjennomgått de kravene Norge har stilt hittil: Kan utenriksministeren bekrefte at Norge opprettholder de prioriteringer, krav og ønsker som Norge allerede har fremmet overfor 51 land i GATS?

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [10:37:30]: Først vil jeg si at det kan være indirekte og direkte virkninger av åpning for handel med tjenester. Det er riktig at man ikke forhandler om svekket offentlig kontroll med viktige tjenester, men den indirekte effekten kan bli det når man åpner en sektor. Jeg tror man skal være klar over det.

Jeg kan ikke bekrefte at Regjeringen vil opprettholde alle krav som er satt. Dette vurderer Regjeringen etter en omfattende høring blant næringsorganisasjoner, frivillige organisasjoner og andre interesserte. Men jeg kan bekrefte at det kommer til å komme endringer i de krav Norge vil fremme. Hvilke dette blir, er det for tidlig å konkludere med, men det vil bli klart før ministermøtet i Hongkong.

Presidenten: Trine Skei Grande – til oppfølgings spørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:38:20]: Jeg vil gjerne følge opp med et spørsmål til landbruksministeren.

2004 var et veldig godt år når det gjaldt inntektsutvikling og investeringer i landbruket, men det betyr ikke at landbruket ikke står foran veldig store utfordringer. En av utfordringene er endringer knyttet til WTO. Nå har Regjeringa bedt om økte fullmakter for nye reduksjoner i «gul boks», noe statsråden har benektet i avisen. Men han bekrefter i et brev til Venstres stortingsgruppe av 25. november at det også kan føre til ytterligere reduksjoner i tollsatsene i forhold til de første innrømmelsene. Dette vil få konsekvenser for norsk landbruk. Mitt spørsmål er da om ikke statsråden har hastverk med å få til den omstillingen av landbruket som trengs for å takle de store endringene som WTO-forhandlingene faktisk vil føre til.

Statsråd Terje Riis-Johansen [10:39:21]: Som ansvarlig statsråd for landbrukspolitikken har jeg en stor ambisjon i forhold til å omstille og utvikle landbruket. Den omstillingen skjer mens vi står her, og den skal fortsette. Så er det selvsagt spørsmål om innholdet i omstillingen. For meg er omstilling i norsk landbruk mer enn avvikling og sentralisering. Omstilling for meg er å utvik-

le landbruket og å bruke de ressursene som er der. Det er min ambisjon.

I forhold til WTO er jeg litt forundret over at det som kommuniseres rundt skjermingsstøtten, kan misforstås. Faktum er at det ligger inne posisjoner knyttet til reduksjoner i skjermingsstøtten. Det kan føre til et behov for reduserte målpriser hvis en velger å ta det på den måten – som ikke er gitt. Det er ingen selvfølge at en gjør det på den måten, men hvis en gjør det, vil det gi luft i forhold til tollsatsene. Men det ligger ingen kobling som gjør at tollsatsene automatisk blir redusert som følge av en reduksjon i skjermingsstøtten. Så jeg er litt forundret over den koblingen.

Presidenten: Bjørg Tørresdal – til siste oppfølgings-spørsmål.

Bjørg Tørresdal (KrF) [10:40:37]: Statsråden brukte en rettfærdig skattepolitikk som argument for skatte-skerpelsen for landbruket. Landbruket har en relativt stor eiendomsmasse i forhold til inntjening. En økning i ligningsverdien for gardsbruk betyr en økning i skattebyrden som ikke har sammenheng med en økning i inntekten for landbruket. Dette henger ikke sammen med skattereformen. Hvordan kan statsråden bruke argumentet rettfærdig skattepolitikk for denne skerpelsen?

Statsråd Terje Riis-Johansen: [10:41:10]: Det jeg sa i stad, og som jeg mener oppriktig, er at de endringene som Regjeringen har foretatt i skattepolitikken etter at den tiltrådte, er vesentlige for å få til en mer fornuftig og en mer rettfærdig skattepolitikk. Men det er åpenbart at når en går inn og gjør endringer for å få til en mer likestilt skattlegging av kapitalinntekt og arbeidsinntekt, får det også konsekvenser i forhold til selvstendig næringsdrivende som har deler av inntekten som kapitalinntekt. Det er åpenbart at i den situasjonen vi har i forhold til beskatning, har det ført til noen endringer som innebærer skatte-skerpelse for selvstendig næringsdrivende.

Så har vi, som jeg sa i mitt første innlegg, gått inn med kompensierende tiltak, som med inntektsfradraget for landbruket. Og i tillegg, for også å gjenta meg selv, er det et faktum at de mye omtalte endringene knyttet til det å gå fra femårig renteberegning av skjermingsrenten til treårig på kort sikt slår negativt ut. Men i et lengre perspektiv vil ikke det ha noen negativ effekt for landbruket.

Presidenten: Stortinget går videre til neste hoved-spørsmål – Gunn Berit Gjerde.

Gunn Berit Gjerde (V) [10:42:26]: Eg vil fylgje opp dette med omstillinga i landbruket.

Det er oppsiktsekkjande, om eg no har forstått det rett, at landbruksministeren reknar med at han kan drage tilbake nokre av korta han har lagt fram i forhandlingane. Det skal bli spennande å sjå om det skjer noko i Hongkong. Hittil har vi i Venstre i alle fall registrert at den nye regjeringa og landbruksministeren har godkjent alt som den førre regjeringa gjorde i samband med WTO, og ikkje

har redusert på eit einaste komma. I tillegg er det gjeve nye innrømmingar. Slik eg ser det, talar mykje for at ein må gå endå lenger skal ein kome på gli igjen i samtalanen saman med G10-landa. Dette vil få store konsekvensar for norsk landbruk, slik òg landbruksministeren er inne på.

Venstre har likevel ikkje registrert at landbruksministeren har sagt noko om korleis han vil møte desse nye utfordringane. Han seier at han skal omstille, men vi får ikkje vite korleis omstillingane skal vere. Kritikken mot satsinga på det nye landbruket, som den førre regjeringa sette i gang, har stilna. Vi tolkar dette, saman med utsegner frå statssekretæren, som at det er full tilslutnad til landbrukspolitikken som den førre regjeringa førte. Det kan vere freistande å bruke ordtaket: Skrik for all verda, men ver med på ferda!

Den førre regjeringa såg utviklinga og sette i gang ein del tiltak og endringar som skulle gje eit nytt landbruk. Noreg er ein del av verda, anten vi vil det eller ikkje – også i landbrukspolitikken. I Nationen kan ein i dag lese om «Den Gyldne Omvei», 19 små mat- og turistbedrifter. Vi har ikkje høyrte landbruksministeren seie noko om kva han har tenkt å gjere for å få til ei omstilling. Korleis skal han no møte optimismen som vart skapt under den førre regjeringa, når det gjeld landbruket og det nye landbruket?

Statsråd Terje Riis-Johansen: [10:44:32]: Jeg var så heldig i går at jeg faktisk fikk delt ut Bygdeutviklingsprisen til «Den Gyldne Omvei». Jeg var i Oslo Konserthus i går sammen med 1 200 andre og hadde en fantastisk kveld i forhold til å kunne fokusere på omstilling, utvikling og nyskaping i landbruket. Det er helt åpenbart at skal man lykkes i landbrukspolitikken, må man få det.

For meg handler det delvis om å fokusere på familielandbruket, på det store segmentet som er i midten i norsk landbrukspolitikk, de som har sitt arbeid på den enkelte gård, og som bidrar på en så positiv måte til kulturlandskap, verdiskaping og sysselsetting. Der skal mitt fokus være. Samtidig skal vi klare å utvikle nye arbeidsplasser, delvis ved å utvikle det tradisjonelle landbruket, basert på det jeg sa nå, og delvis gjennom det jeg fokuserte på i går da jeg var i Oslo Konserthus, på dem som gjør noe helt annet. Det er kjempebra.

Så har vi store tilleggsnæringer med potensialer som er uforløste. Det gjelder, for å ta ett konkret eksempel, bioenergi, som det er sagt mye bra om. Men det gjenstår ganske mye handling for å få ut det potensialet som ligger i å tenke distriktspolitikk, sysselsetting og miljø – sammen. Det skal vi klare gjennom en mye mer offensiv satsing på bioenergi og energiproduksjon opp mot landbruket enn det som har vært gjort fram til nå.

Summen av dette er en offensiv landbrukspolitikk. Summen av dette er en landbrukspolitikk som tar utgangspunkt i både å tenke distriktspolitikk og sysselsetting, og å være forberedt på den omstilling som trengs for å være en attraktiv næring som ungdom søker til, og som klarer å levere i forhold til målsettingene om sysselsetting, beredskap, distriktspolitikk osv.

Gunn Berit Gjerde (V) [10:46:24]: Takk for svaret.

I det svaret som vart gjeve no, høyrer eg ikkje om einaste ny ting, anna enn det som den førre regjeringa sette i gang. Bioenergi vart nemnt som eit satsingsområde.

Det vi har sett hittil, er tvert imot at ministeren har vore med på å setje kjeppar i hjula for gardbrukarar som vil tenkje annleis. Då tenkjer eg på småkraftverka. Det har vore heilt taust frå landbruksministeren sia Soria Moria-erklæringa kom og sette stopp for den nysatsinga som mange gardbrukarar såg som eit inntektspotensial.

Statsråd Terje Riis-Johansen [10:47:04]: Det kunne vært interessant om representanten kunne finne ut om hun skulle være enig eller uenig i det som er denne regjeringens landbrukspolitikk. Jeg oppfatter at i det ene øyeblikket blir det sagt at vi gjør det samme, og i neste øyeblikk blir vi kritisert for det vi gjør.

Jeg har skissert litt av hva jeg tenker rundt landbrukspolitikken framover. Jeg har store ambisjoner i forhold til å ha en offensiv landbruks- og distriktspolitikk i de fire årene som venter. Jeg synes det er kjempebra hvis det blant opposisjonspartiene i Stortinget er et ønske om å bidra til å bakke opp den politikken som Regjeringen har tenkt å følge.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først Gunnar Gundersen.

Gunnar Gundersen (H) [10:47:48]: Jeg var på samme seminar som landbruksministeren var på for noen dager siden, med Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning. Der ble det poengtert at investeringene i norsk jordbruk hadde økt kraftig siden 2002 – produktivitetsveksten og årsinntekten i jordbruket det samme.

Dette er bakgrunnsmusikken for regjeringen Stoltenbergs og Senterpartiets krav om en ny kurs. Mange bønder har fått tilbake framtidstroen og legger offensive strategier for framtiden. Det fokuseres på å utvikle verdiskapingspotensialet som finnes på eiendommen til den enkelte.

Det har i mange år vært klare signaler fra Landbruksdepartementet om at landbruket må gå inn i slike prosesser. I dette lyset er det et paradoks at Senterpartiet sitter i en regjering der man nå signaliserer bruk av makspris på jakt og andre utmarksaktiviteter. Her har landbruket og Distrikts-Norge en mulighet til å skape økt lønnsom aktivitet inn mot et betalingsvillig og betalingsdyktig publikum.

Er landbruksministeren enig i at bruk av makspris er aktuelt? Synes han at dette er en offensiv og stimulerende politikk for utvikling av et framtidsrettet og robust norsk landbruk?

Statsråd Terje Riis-Johansen [10:49:01]: Regjeringen har ikke fremmet noe forslag om det som går på makspris.

Det å si at den investeringen som har vært i landbruket de siste årene, på en måte er beviset på at alt er vel, synes jeg er en noe enkel analyse. Vi skal også ha med oss det

faktum at det – nær sagt – å investere seg ut av enhver utfordring også representerer en utfordring i den videre utformingen av landbrukspolitikken. Vi er nødt til å ha en mer langsiktig tilnærming i forhold til hvor vi ender i landbrukspolitikken, hvis eneste måten å skape inntekt i landbruket på er gjennom nyinvestering og volumvekst.

Presidenten: Line Henriette Holten Hjemdal – til oppfølgingsspørsmål.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [10:49:47]: Som påpekt av Venstres representant har denne regjeringen skapt stor usikkerhet for bønder og for mange småkraftprosjekter. Utbygging av småkraftverk er en viktig tilleggsinntekt for våre bønder og kan være med på å opprettholde levende bygder og bosetting i distriktene våre. Uklarheten som er skapt rundt elsertifikkatsystemet, og også grensen på én kilowattime for småkraftverk, gjør at allerede igangsatte utbygginger står i fare. Bøndene opplever sviktende og usikre inntektsmuligheter.

Ser statsråden at denne regjeringen har skapt ytterligere usikkerhet om inntektsgrunnlaget for bøndene våre?

Statsråd Terje Riis-Johansen [10:50:39]: Jeg mener at denne regjeringen har vært ganske tydelig i forhold til at den ønsker å fokusere på inntektsmuligheter også i landbruket. Jeg har forsøkt å si en del om det her i dag i forhold til mine ambisjoner og hva jeg mener skal til for å skape en positiv inntektsutvikling i landbruket, med betydelige ringvirkninger ute i Bygde-Norge, også i andre næringer enn i landbruket.

Når det gjelder elsertifikater og småkraftverk, er det et spørsmål som andre statsråder enn meg har ansvaret for. Så jeg skal ikke gå inn i noen detaljdebatt om konsekvenser av ulike regelverk i forhold til kraftsektoren.

Presidenten: André Nikolai Skjelstad – til oppfølgingsspørsmål.

André Nikolai Skjelstad (V) [10:51:25]: Regjeringens posisjon i WTO-forhandlingene betyr at man må se på kostnadsreduksjoner i norsk landbruk. Det vil i stor grad kreve fleksible ordninger framover i tid.

Mitt spørsmål er: Vil landbruksministeren gjøre det mulig med kvoteleie innenfor melkesektoren?

Statsråd Terje Riis-Johansen [10:51:48]: Jeg har ingen ambisjon om å innføre kvoteleie innenfor melkesektoren.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål – Øyvind Korsberg.

Øyvind Korsberg (FrP) [10:52:12]: Jeg vil stille følgende spørsmål til fiskeriministeren:

Norsk fiskerinæring er en viktig næring og eksporterer årlig for rundt 30 milliarder kr, og er en næring som er helt avgjørende for mange lokalsamfunn.

Når det gjelder de kommende WTO-forhandlingene, har fiskeriministeren vært fullstendig taus og passiv når det gjelder Norges posisjoner i de forhandlingene – i motsetning til landbruksministeren, som har vært svært ivrig for å ivareta en umoderne landbrukspolitikk, der norske skattebetalere må subsidiere bøndene med titalls milliarder kroner årlig og de norske forbrukerne har skyhøye matpriser å forholde seg til. Hva slags initiativ vil fiskeriministeren ta for å sikre fiskerinæringen i de kommende WTO-forhandlingene?

Statsråd Helga Pedersen [10:53:28]: I likhet med en rekke andre land har også Norge både defensive og defensive interesser i WTO-forhandlingene. Fiskerinæringen er en veldig viktig norsk eksportnæring, og fiskeriinteressene blir ivaretatt i WTO-forhandlingene, i forhold til å jobbe for både kutt i tollsatsene og antidumpingtiltak. Jeg har full tillit til den måten utenriksministeren som forhandlingsleder for Norge ivaretar disse interessene. Sammen med utenriksministeren og landbruksministeren vil jeg også delta på WTO-møtet i Hongkong i neste måned.

Øyvind Korsberg (FrP) [10:54:10]: Jeg takker statsråden for svaret. Jeg registrerer også at Norges Fiskarlag har bekymringer i forhold til de kommende WTO-forhandlingene. Det er litt merkelig at Norges handelspolitikk bygger på forutsetninger om at vi skal ha full frihandel for fiskeprodukter, mens vi for landbruksprodukter praktiserer importvern og høye interne subsidier. Her er det etter mitt syn to motstridende forhold. Er fiskeriministeren forberedt på å ofre fiskerinæringens internasjonale rammebetingelser for å kunne opprettholde dagens gjennomregulerte, konkurransehemmede norske landbrukspolitikk?

Statsråd Helga Pedersen [10:54:58]: Jeg er ikke redd for at fiskeriinteressene blir ofret fra norsk side i WTO-forhandlingene. Som nevnt er det ikke noe unikt for Norge at man har ulike interesser innenfor ulike næringer. Også andre land har både defensive og offensive interesser å ivareta. Så jeg vil si at det er ikke grunn til bekymring.

Presidenten: Presidenten vil tillate tre oppfølgings-spørsmål – først Torbjørn Hansen.

Torbjørn Hansen (H) [10:55:39]: Jeg har et oppfølgings-spørsmål til landbruks- og matministeren:

95 pst. av norsk sjømat eksporteres som kjent, og næringen er svært opptatt av å få en god markedsadgang gjennom WTO-avtalen. I Aftenposten 10. november mener landbruksministeren at det er helt greit at WTO-avtalen forsinkes. Han uttaler et sted i oppslaget:

«Mye står på spill, resultatet kan avgjøre om vi fortsatt skal ha landbruk over hele landet og bevare kulturlandskapet»

Videre sier han:

«Vi sikrer ikke fiskerinæringen ved å inngå avtaler som svekker landbruket»

Betyr det at landbruksministeren mener at det er landbrukets interesser som er styrende for de norske posisjoner i WTO-forhandlingene?

Statsråd Terje Riis-Johansen [10:56:28]: I likhet med hva utenriksministeren har sagt ved gjentatte anledninger, mener jeg det er helt avgjørende at vi får en avtale som er god på bredden når det gjelder de forhandlingstemaene som er oppe i WTO. Landbruk er akkurat nå det temaet det er fokusert mest på i forhandlingene. Fisk er også veldig, veldig viktig for Norge.

I forhold til utsettelsen av prosessen i WTO mener jeg at den er en naturlig konsekvens av den store avstanden som var på miniministermøtet i Genève for to–tre uker siden. Da så en at det var så store gjenstående forhandlings-temaer som ikke var løst, at det var naturlig å bruke mer tid. Det mener jeg fortsatt.

Presidenten: Lars Sponheim – til oppfølgings-spørsmål.

Lars Sponheim (V) [10:57:13]: Mitt oppfølgings-spørsmål går til utenriksministeren, som er den ansvarlige for WTO-spørsmålene.

Jeg hadde i går gleden av å høre hans sveitsiske kollega, Joseph Deiss, si det samme som også vår norske utenriksminister sier, nemlig at det sannsynligvis ikke blir den store runden om reduksjoner nå i Hongkong, men at en håper å få det til utover våren, og mars-april ble antydning som et tidspunkt for når dette kan skje. Denne debatten så langt viser at det er så mye usikkerhet for mange næringer at det er avgjørende for Norge å få til en løsning, også for landbruket. Mitt spørsmål er: Deler utenriksministeren den prognose at vi får en hektisk vår som kan føre til de avgjørende sluttrunder i WTO, og vil Norge arbeide for det – og ikke minst sikre at Hongkong ikke blir et tilbakefall av posisjoner, men at Norge også holder på sine posisjoner når en passerer Hongkong-møtet?

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [10:58:01]: Jeg kan bekrefte det representanten Sponheim sier, og jeg deler hans analyse. Det er viktig at Hongkong ikke blir en mellomstasjon som tar luften ut av ballongen og tar trykket av forhandlingene. Vi har alle et ansvar for å bidra til at Hongkong blir en ordentlig mellomstasjon mellom ministermøtet i 2004 og det som blir fulle modaliteter. Det skal Norge bidra til på alle de forhandlingsområdene som er.

Så er det viktig at vi får en konklusjon fra Hongkong som gir trykk i forhandlingene utover på vårparten. Om man så får et sluttmøte på våren eller ikke, tror jeg det er litt tidlig å si noe om, men jeg deler ambisjonene som min sveitsiske kollega har, og som også generaldirektøren i WTO har lagt for dagen i oppkjøret til Hongkong.

Presidenten: Hans Frode Kielland Asmyhr – til oppfølgings-spørsmål.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [10:58:53]: Mitt oppfølgings-spørsmål går til landbruks- og matministeren:

Vern av norske interesser i forbindelse med WTO-forhandlingene går stort sett på landbruksinteressene. Det er det den offentlige debatten dreier seg om. Nå er det imidlertid slik at fiskerinæringen er i ferd med å bli den store næringen i Distrikts-Norge. Både Fiskeri- og Havbruksnæringens Landsforening og Norges Fiskarlag er svært kritiske til de posisjonene som den norske regjeringen har tatt i forbindelse med WTO-forhandlingene. De ser på WTO-forhandlingene som den store muligheten for norske distrikter. Da er mitt spørsmål til landbruks- og matministeren om han er av den oppfatning at det norske landbruket er viktigere for utviklingen av norske distrikter enn den store fiskerinæringen, som også er stor i distriktene?

Statsråd Terje Riis-Johansen [11:00:01]: Svaret på det spørsmålet blir ganske likt det svaret jeg gav litt tidligere i dag.

Skal vi lykkes med distriktpolitikken i Norge, må vi ha bredden i distriktpolitikken – det betyr fisk, og det betyr landbruk. Og det betyr at vi i de forhandlingene vi nå er inne i i WTO, må sørge for gode nok løsninger på begge områdene. Det er det Regjeringen har som ambisjon, og det er det som foreløpig ligger i de posisjonene som er spilt inn. Så jeg mener at både landbruks- og fiskerinæringen kan være komfortable med de posisjonene som er presentert, og vi har en helt klar målsetting om å få resultater som gjør at begge sektorene skal kunne utvikles også etter at denne WTO-runden er avsluttet.

Presidenten: Stortinget behandler så siste hovedspørsmål i denne spørretimen.

Finn Martin Vallersnes (H) [11:00:52]: Mitt spørsmål går til utenriksministeren.

Høyre er tilfreds med at utenriksministeren er i full gang med nordområdedialogen som ble lansert i en stortingsmelding sist vår. Høyre og Arbeiderpartiet har åpenbart ganske sammenfallende syn på både mulighetene og løsningene i nordområdene samt virkemidlene i utenrikspolitikken, og det er jo bra.

Mitt spørsmål til utenriksministeren, etter hans erfaringer så langt, er: Er det en fordel for Norge å stå utenfor EU når vi tar opp nordområdene med store EU-land, eller er det en ulempe? Eller mener utenriksministeren at spørsmålet er irrelevant? Problemstillingen er relevant og kan belyses med et eksempel: Vi har de siste dagene sett presseoppslag om at verken danske eller svenske partifeller vil gi den norske statsministeren støtte i fiskeristriden med EU. I dag er det da åpenbart rask automatikk i at EU slutter opp om det medlemslandet som er i konflikt med et utenforland. Mener utenriksministeren at Norges posisjon hva angår fiskevernsonen ville stått sterkere overfor EU, og dermed overfor Spania, om Norge hadde vært medlem av EU?

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:02:06]: Dette spørsmålet gir jo en invitt til ordet «seminar», for dette kunne man diskutere i mange forskjellige retninger.

Jeg deltok selv i forhandlingene om EØS-avtalen og medlemskapsavtalen og så hvor komplisert det spørsmålet var også da når det gjaldt fiskeregimet i nord og rundt Svalbardsonen. For egen del har jeg faktisk kommet til at jeg nå vil bruke mindre tid på den hypotetiske vurderingen enn på fra-dag-til-dag-arbeidet med å ivareta våre interesser. Men skal jeg gi et kort innspill, vil jeg si at på den ene siden kunne man se for seg at hvis Norge gjennom et EU-medlemskap nærmest automatisk hadde 25 land i ryggen, ville jo det vært en fordel på mange måter. Men det er altså ikke noen automatikk i at man kommer dit, for det er slik at mange av EU-landene har interesser som de ønsker å ta ut ved å ha et annet syn enn Norge på hvordan fiskevernsonen håndteres. Jeg tror vi har et litt feilaktig bilde noen ganger, at det er så stor motstand mot det norske synet. Det er noen land som har tatt reservasjoner. Men av de landene som har undertegnet Svalbardtraktaten, er det faktisk et stort flertall som ikke har tatt reservasjoner. Jeg legger jo da også vekt på de uttalelser som nå kommer fra fiskerimiljøer lenger sør i Europa, bl.a. i Spania, hvor man sier at det norske regimet gir god forvaltning og god sikkerhet. Hvorvidt Norge da på den bakgrunn kunne fått gjennomslag for norsk regime som EU-regime, i EU, er et hypotetisk spørsmål – og det har en tidligere statsminister sagt at man kan avstå fra å besvare. Jeg slutter meg til den vurderingen, egentlig, fordi oppgavene er så mange her vi står i dag, med den statusen vi nå har.

Finn Martin Vallersnes (H) [11:03:47]: Jeg takker for svaret så langt.

Jeg vil vise til at i utenriksministerens tale i Paris 25. november uttalte han at vi gjennom vår nordområdepolitikk håper å knytte Russland enda sterkere til europeiske samarbeidsstrukturer. Høyre støtter denne målsettingen, men mener at det å knytte Norge enda sterkere til europeiske samarbeidsstrukturer må være minst like viktig. Kan utenriksministeren bekrefte at også han har den målsettingen?

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:04:15]: Først vil jeg si at jeg mener at det vi gjør med Russland i nord, er en del av vår europapolitikk. Min russiske kollega og jeg deltok på EUs ministermøte om den nordlige dimensjonen for en uke siden – i Brussel – og det var et uttrykk for at vi kommer med på den måten.

Jeg kan bekrefte at denne regjeringen har den holdningen den har til medlemskap i EU, som til forveksling minner om den forrige regjeringens – en regjering der Høyre deltok. Så mener jeg det er viktig at man har en diskusjon om medlemskap, og at man får det belyst fra mange hold. Min oppgave som utenriksminister i denne regjeringen er å følge opp det som er regjeringsplattformen, og der handler det om å ivareta norske interesser med den tilknytningsformen vi nå har, og jeg ser at det egentlig gir meg hendene fulle.

Presidenten: Presidenten vil tillate tre oppfølgings-spørsmål – først Jon Lilletun.

Jon Lilletun (KrF) [11:05:19]: Vi har registrert at utenriksministeren har hendene fulle. Eg vil gje ros til utenriksministeren for den offensive måten han har starta si gjerning på, ikkje minst i forhold til nordområda.

Min innfallsvinkel til det spørsmålet som representanten Vallersnes stilte, er nok noko annleis. Ser utenriksministeren at når det gjeld akkurat forvaltning av fisk og forvaltning av havressursar, er det eit av dei områda der det har vore ein fordel at vi ikkje er medlem av EU? Dersom vi ser på måten som hava er forvalta på i EU-området kontra i norsk ansvarsområde, ser vi ein betydeleg forskjell. Representanten Jagland har fleire gonger uttalt at han meiner det er eit av dei områda som faktisk kanskje var grunnen til at det vart nei, og han forstår kvifor befolkninga reagerte som ho gjorde.

Deler utenriksministeren det synet at når det gjeld fiske-ri og forvaltning, har det faktisk vore ein fordel at vi har den posisjonen vi har – EØS-medlem, men ikkje EU-medlem?

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:06:33]: Det blir dette med hypotese igjen, for skulle vi gi et ordentlig svar på det spørsmålet, måtte vi jo vurdert hva som ville vært effekten av norsk medlemskap i EU i f.eks. elleve år, omtrent på dagen. Kunne da norsk forvaltningskompetanse, som heller ikke er perfekt i alle sammenhenger, ha brakt EU i riktig retning? Jeg bruker ikke mer tid på det nå.

For å gå rett på svaret, mener jeg at det er alvorlige mangler ved EUs fiskeriforvaltning – tilstanden i Nordsjøen, i andre fiskebanker hvor EU har forvaltningsansvaret, tilsier det. Og jeg mener at de forslagene som har kommet fra både kommisjonen og enkelte av EUs medlemsland om hvordan man skal håndheve forvaltningsansvaret i vernesonen, egentlig tyder på en beslutningskrise når det gjelder å komme fram til den løsningen som faktisk der og da kan sikre god forvaltning.

Så jeg mener langt på vei i retning av det Thorbjørn Jagland har gitt uttrykk for, at dette er et område hvor Norge skal legge stor vekt på den erfaringen og den kompetansen vi har. Det at vi har stabile og økende kvoter i våre områder, mens de i EU stort sett minsker, er et talende eksempel.

Presidenten: Odd Einar Dørum – til oppfølgings-spørsmål.

Odd Einar Dørum (V) [11:07:41]: I politikk er det både tider for strid og tider for konsensus. Nordområdepolitikken krever konsensus i et land som Norge. Så jeg vil gi utenriksministeren ros for at han har fulgt opp nordområdene på en kraftig måte – på den måten som også tidligere utenriksminister Jan Petersen trakk opp.

Mitt første resonnement går i grunnen langs litt andre linjer. Ser utenriksministeren f.eks. på Arktisk Råd – der alle landene på Nordkalotten, nordområdene, er samlet – som et viktig instrument, ikke minst i en geopolitisk sammenheng? Vi vet at en av de tre rikeste ressurskildene på denne kloden er i nordområdene. Det gjelder olje og gass.

Det andre gjelder Svalbard-politikken, som jeg er klar over ikke er utenriksministerens portefølje alene, men

som er en del av den. Ser utenriksministeren verdien av at der vi tidligere utelukkende har hatt svart kull, også får forskning, som kan bygges opp og bli en ganske vesentlig – og viktig – del av norsk nordområdepolitikk? Forskningssatsingen i forbindelse med Polaråret og ikke minst forskningen slik vi ser den på Svalbard, i Longyearbyen og i Ny-Ålesund, er viktige bidrag i nordområdepolitikken. Deler utenriksministeren dette synet?

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:08:46]: Jeg takker for de gode ordene. Vi hadde mye godt å bygge på da vi tok tak i nordområdearbeidet.

Jeg er enig i at Arktisk Råd er et veldig viktig instrument. På ministermøtet i Brussel i forrige uke så vi på kart over polområdene og isen. Isen smelter. Den smelter mest på kanadisk side, hvilket illustrerer at dette er et tema som må trekke alle med. Her er Arktisk Råd viktig. I de neste seks årene vil det være nordiske land som har formannskapet, og vi arbeider med å se på om vi kan se en linje i det, for å utnytte mulighetene best mulig. Jeg er helt enig i dette.

Jeg er enig i at forskningssatsingen på Svalbard har stor betydning. Jeg har den grunnholdningen at aktivitet bygger opp om suverenitet. Hadde Svalbard i dag vært et sted med noen få fangstmenn og -kvinner, ville vi ha hatt et annet utgangspunkt enn den mangfoldige aktiviteten vi har – fra kull, turisme og reiseliv til forskning. Så det må stå helt sentralt for oss.

Jeg merker meg den store interessen fra andre land når det gjelder forskningsmiljøene på Svalbard. Det tror jeg er en fordel for norsk suverenitetshevdelse.

Presidenten: Jan Tore Sanner – til siste oppfølgings-spørsmål.

Jan Tore Sanner (H) [11:09:54]: Også jeg vil gi utenriksministeren honnør for den offensive måten han har håndtert nordområdepolitikken på. Det er en god oppfølging av den tidligere regjeringens politikk – og ikke minst av tidligere utenriksminister Jan Petersens håndtering og grunnlaget for den.

Det ville overraske meg mye om ikke utenriksministeren var enig i at et medlemskap i EU ville ha vært en fordel med tanke på ryggdekning og gjennomslag i nordområdene. Men la det være.

La oss se på det nest beste, nemlig å ha gode venner som følger lojalt opp, og som kan gi oss ryggdekning – både våre venner på den andre siden av Atlanteren og våre venner i Europa. Jeg registrerer at den nye regjeringen har vært mer opptatt av hva vi ikke skal være med på, i NATO og i forhold til USA, og av hva vi ikke skal være med på i forhold til EU, ved at man markerer mulig veto mot både kjemikaliedirektivet og tjenstedirektivet. Styrker eller svekker en slik holdning våre muligheter til å nå våre mål i nordområdene?

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:10:58]: Jeg deler ikke representanten Sanners oppfatning, at vi har sendt den type signaler.

Norge sender signaler om å være en aktiv deltaker i de foraene der vi er deltaker, og en støttespiller der vi har våre venner. Det bildet at vi har brukt tid på å vektlegge hva vi ikke skal delta i, mener jeg er en gal oppfatning av hva som er skjedd. Norges styrking av deltakelsen i ISAF, f.eks., blir alle de steder jeg har reist til – enten det er til NATO i Brussel, til London eller til Washington – mottatt som et kraftfullt bidrag fra en partner som leverer det han lover.

Hvis man mener at det norske synet på kjemikaliedirektivet og på tjenstedirektivet vil svekke Norge som en troverdig partner, tror jeg man skal forflytte seg til Brussel og se på hva EU-landene selv mener om disse direktivene når de stiller opp i disse foraene. Det kan gjelde Sverige – og det kan gjelde Frankrike, hvor dette antakeligvis var en medvirkende årsak til at det franske folk sa nei til grunnlovstraktaten.

Jeg mener her at på samme måten som i en nasjonal sammenheng – som jeg svarte på tidligere – og i en europeisk sammenheng, tilhører det demokratier å ha diskusjon. Det er slik også disse organene er innrettet, enten det er NATO, EU eller EØS – og der spiller Norge en lojal og aktiv rolle.

Presidenten: Sak nr. 1, den muntlige spørretimen, er nå omme.

S a k n r . 2

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat. Dermed er dagens kart ferdigbehandlet.

Forlanger noen ordet i henhold til forretningsordenens § 37a før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 11.12.
